

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	ZŠ s MŠ Oravská Lesná 299
4. Názov projektu	Od rozvoja gramotností k úspechu v živote
5. Kód projektu ITMS2014+	312011T471
6. Názov pedagogického klubu	Klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Viera Vrábľová
8. Školský polrok	1.9.2021-31.01.2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	https://zsoravskalesna.edupage.org

10.

Úvod

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy je vytvorený pedagogickými zamestnancami, ktorí zastupujú vzdelávacie oblasti: Jazyk a komunikácia, Človek a príroda, Človek a hodnoty, Človek a svet práce, Matematika a práca s informáciami.

Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: s výstupom (každý školský polrok).

Zameranie pedagogického klubu:

Pedagogický klub sa zameriava na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci každej zo vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy. Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie čitateľskej gramotnosti u žiakov a zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom testovaní PISA, v Testovaní 9 a Testovaní 5.

Činnosť pedagogického klubu sa sústreďí na to, ako zlepšiť výsledky medzinárodných meraní PISA a na možné spôsoby /cesty pre ich zlepšenie, na implementovanie medzi-predmetových vzťahov vo vzdelávacom procese, na identifikovanie problémov vo vzdelávaní a možné spôsoby ich riešenia, výmenu skúseností s aplikovaním nových progresívnych metód a foriem práce, výmenu skúseností s využívaním didaktických postupov a metód orientovaných na rozvoj kľúčových kompetencií

žiacov, výmena skúseností s využívaním nových progresívnych a moderných nástrojov na prevenciu závislostí, rasizmu, násilia a iných foriem/ druhov extrémneho správania (aktivity na posilnenie formovania správnych životných postojov mladých ľudí).

Systematickým rozvíjaním čitateľskej gramotnosti u žiakov dosiahneme elimináciu deficitných kognitívnych funkcií. Kognitívne funkcie sú v priamom vzťahu so schopnosťou žiaka byť úspešný v rôznych formách testovania a medzinárodného porovnávania vedomostí.

Ďalšie činnosti realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri využívaní moderných vyučovacích postupov,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych materiálov za každú zo vzdelávacích oblastí,

Diskusné posedenia k preštudovanej odbornej literatúre.

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami: nápadník čitateľskej gramotnosti, autoevalvácia učiteľa a jej vplyv na zavedenie inovácií do vzdelávania, prezentácia Best Practice, práca s odbornou literatúrou, aplikácia prístupu orientovaného na žiaka, progresívne metódy vzdelávania, OPS.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, inovatívne metódy vzdelávania, kritické myslenie, výmena skúseností, dobrá prax.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti- prierezové témy.

Priblíženie témy:

Od roku 2001 sa organizujú vo svete v pravidelných cykloch medzinárodné výskumy čitateľskej gramotnosti žiakov, do ktorých sa dobrovoľne zapájajú mnohé krajiny. Okrem zistených výsledkov je pre učiteľov a ďalších odborníkov cenné aj teoretické vymedzenie obsahu gramotnosti, z ktorého vyplývajú požiadavky na gramotnosť mladého človeka žijúceho v tejto spoločnosti.

Dobrá úroveň čitateľskej gramotnosti je považovaná za jeden z najväčších úspechov spoločnosti.

Má výrazný vplyv na vzájomné pochopenie medzi ľuďmi, umožňuje nezávislosť v učení a predstavuje schopnosť komunikácie. Tento pojem nepredstavuje len schopnosť čítať a písať, ale vyjadruje aj istú kompetenciu (vedomosť, zručnosť) v určitej oblasti (napr. počítačová gramotnosť).

Čitateľská gramotnosť je pre žiakov nevyhnutná pre zvládnutie vyučovacích predmetov v rámci

vzdelávania, preto by mal byť rozvoj čitateľských zručností považovaný za kľúčový nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale aj v ostatných vzdelávacích predmetoch.

Jadro:

Popis témy/problém

Problém:

Výsledky medzinárodných výskumov poukazujú na nízku úroveň čitateľskej gramotnosti našich žiakov, čo má v konečnom dôsledku vplyv na ich školskú úspešnosť vo vzdelávaní na vyšších stupňoch. Klasické čítanie sa stáva pri súčasnej dostupnosti informačno-komunikačných technológií aktivitou, ktorá zaberá čas a mladí ľudia preferujú rýchlejšie zdroje informácií. Naším úsilím by preto malo byť prostredníctvom zaujímavých textov a motivujúcich čitateľských aktivít naučiť žiakov používať efektívne čitateľské stratégie vedúce k výborným študijným výsledkom a k pozitívnym postojom k celoživotnému vzdelávaniu sa. Je dôležité zdieľať dobrú prax, ktorú sme dosiahli v rámci vzdelávacích oblastí a hľadať prieniky tém k medzi-predmetovej výučbe, ktorá vedie k rozvoju celého radu gramotnosti nevyvímajúc čitateľskú gramotnosť a kritické myslenie.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Úspech každej aktivity je v jej pravidelnosti. Aj napriek náročným a predimenzovaným učebným osnovám je potrebné čitateľské aktivity do vyučovania zaradiť – podporujeme nimi rozvoj základnej kompetencie žiakov – čitateľskej gramotnosti, formujeme pozitívny vzťah k čítaniu samotnému, ako aj potrebu celoživotného vzdelávania.

Na základe OPS odporúčame vo vyššej miere implementovať nasledujúce čitateľské stratégie: Skimming – najprv je potrebné materiál prezrieť: listovať, pozrieť si obrázky, nadpisy, podnadpisy, zvýraznené slová, obsah. Toto úvodné zoznámenie sa s materiálom by malo slúžiť na rozhodnutie, či sa mu budeme venovať hlbšie alebo nie. Táto stratégia je dobrá, napr. pri projektovej výučbe v procese tvorby archívu zdrojov.

Scanning – skenovanie textu je zručnosť využiteľná, napr. keď hľadáme konkrétny údaj – telefónne číslo, odchod vlaku, informáciu.

Search reading – výskumné čítanie je technika, ktorou hľadáme kľúčové slová a frázy, ktoré pomáhajú nájsť špecifické informácie. Spája sa s podrobnejším štúdiom nájdeného výrazu alebo frázy príp. napísania poznámok. Celý text v tomto prípade nie je dôležitý.

Extenzívne čítanie – je čítanie dlhších, súvislých textov vyžadujúcich všeobecné pochopenie.

Intenzívne čítanie – kratšie texty, výber špecifických informácií, presné detailné čítanie.

Identifikovali sme rezervy pri rozvoji čitateľskej gramotnosti:

Problémom žiakov, a to hlavne 5. ročníka, s ktorým sa stretávame na vyučovaní je, že majú obavy samostatne spracovať text. Často prehliadnu kľúčové slová v zadaniach jednoduchých úloh v pracovných zošitoch, pretože si neurčia čo je východiskom zadania pre splnenie úlohy a vydedukovanie podstaty zadania.

Na hodinách literatúry sa u následne prejavuje nesprávna technika čítania: tempo, rytmus, dynamika, dramatizácia priamej reči. Následne identifikujeme slabú slovnú zásobu, stráca sa význam slov.

Aj z týchto dôvodov považujeme výmenu skúseností za príležitosť umožniť čo najväčšiemu počtu žiakov pracovať metódami, ktoré sa osvedčili.

Ďalšie naše OPS ku skúsenostnému učeniu, ktoré vyplynuli z diskusie sú:

Je dôležité, aby každá edukačná aktivita s využitím Kolbeho cyklu obsahovala nasledovné výzvy:

1. Každá aktivita má určitú úlohu, ktorá má pre žiaka určitú obtiažnosť, ktorá ho naplní túžbou po zdolaní či prekonaní. Výzva musí byť primeraná schopnostiam žiaka. V prípade príliš jednoduchého, či príliš náročného cieľa dochádza k strate motivácie. Pri tomto procese dochádza k fyzickej, alebo psychickej záťaži, ktorá po zvládnutí posilňuje sebavedomie jedinca.

2. Prihliadnutie na najslabšieho člena: Skupina by mala vystupovať jednotne a držať pospolu. Princípom zážitkovej pedagogiky je, že skupina je tak silná, ako je silný najslabší člen. Jej tempo, výkonnosť, voľba cieľov, sa musí riadiť podľa schopností najslabšieho člena.

3. Riadenie skupiny: V zážitkovej pedagogike by malo riadenie skupiny vychádzať od ich členov. Skupina by nemala byť riadená vedúcim pedagógom, ale jej účastníkmi. Riadenie skupiny je určitá psychosociálna výzva, kedy si účastníci musia uvedomiť, že si sami musia stanoviť organizáciu vlastnej iniciatívy. Rozdeliť si, čo každý urobí a na akom základe budú spolupracovať a rozhodovať. Od spolupráce a koordinácie sa odvíja rytmus a zručnosť skupiny.

4. Akcia a reflexia: Oblasť športových a sociálnych aktivít v prírode je oblasťou, kde dochádza k početným zmenám. Činnosti spolu prináša zmeny postojov, spôsob pohľadu ako v individuálnom rozmere, tak vo skupine. Preto má princíp reflexie nezastupiteľnú úlohu. Žiakom je potrebné poskytnúť dostatočný priestor pre vyjadrenie prežívania vo vzťahu k činnosti, ku skupine, k sebe samému.

5. Mnohostrannosť: Každý žiak sa v priebehu činností dostáva do situácií, ktoré ho niekam posúvajú. Pri jednej aktivite musí použiť niekoľko zručností, čo je veľmi prospešné pre jeho osobnostný rozvoj.

Čo sa týka témy – progresívnych metód vzdelávania, zhodli sme sa v názore, že progresívne vyučovanie je efektívny spôsob výučby, pri ktorom môžeme využívať niektoré didaktické metódy ako problémové vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, diskusia. Samotná realizácia projektovej formy vyučovania na hodinách nie je pevne stanovená, a preto ani neobmedzuje učiteľa v jeho

tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovacej hodiny. Zdrojom nadobúdania a rozvíjania vedomostí žiakov pri projektovej metóde vyučovania je riešenie projektov, praktických pracovných úloh.

Dobrá prax: kreatívne mapovanie obsahu

Stratégia kreatívneho mapovania využíva obrázky na znázornenie obsahu, uľahčuje pochopiť organizáciu informácií, hlavné myšlienky i detaily textu.

Pojmy vo forme vizuálneho spracovania podporujú porozumenie čítaného a tiež uľahčujú zapamätanie.

Kreatívne mapovanie napomáha uložiť informácie a opätovne ich vyvolať, keď je to potrebné.

Ďalšou výhodou je tvorba asociácií medzi existujúcimi a novými informáciami. Tvorba obrázkovej mapy je vhodná aj na skupinovú prácu a jej ďalším krokom by mala byť skupinová diskusia k téme podľa znázornenej mapy. Významná je aj osobná zainteresovanosť žiakov na tvorbe a podpora kritického myslenia. Pri tvorbe mapy a jej kompletizovaní sú žiaci nútení čítať text často ešte raz, aby popisanie -opis bolo dostatočne jasné a presné.

Kroky kreatívneho mapovania

1. Čítanie textu

Počas čítania si treba robiť stručné poznámky k textu a zachytávať podporné detaily.

2. Tvorba obrazu

Znamená zakreslenie hlavných pojmov. Prvým krokom by malo byť znázornenie hlavnej myšlienky, ktorá je často abstraktná.

Členenie obrazu by malo byť v súlade s členením textu. Podnadvisy by mohli byť spojovacím materiálom medzi sekciami obrazu.

V oblasti kritickej práce s textom odporúčame realizáciu v troch krokoch:

Kritické čítanie sa realizuje v troch krokoch:

1. krok: čítanie textu sústredené na základné porozumenie, jednoduché sledovanie myšlienok autora textu, prerozprávanie textu, zopakovanie podstatných informácií.

2. krok: deskripcia, opis – zisťovanie, ako text podporuje tvrdenia; hľadanie odpovedí na otázky: aká téma je v texte prezentovaná, aké príklady a dôkazy sú použité, aké závery sú dosiahnuté.

3. krok – analýza zmyslu textu – interpretácia. Čitateľ hľadá zmysel a význam prečítaného, pričom skúma aj štruktúru textu a použité jazykové prostriedky.

Kritické čítanie znamená pozorné, aktívne, analytické čítanie. Kritické myslenie zahŕňa reflexiu hodnovernosti toho, čo sme čítali s ohľadom na predchádzajúce vedomosti a porozumenie sveta.

Pokiaľ text hodnotíme, nemali by sme skresľovať skutočné znenie alebo zmysel napísaného.

Doplnenie – konkrétne závery:

1. Na základe výsledkov našich žiakov za obdobie realizácie projektu sme pristúpili na návrh Mgr. Evy Demkovej k úprave hodnotiacej stupnice, ktorá zohľadňuje podstatné zvýšenie čitateľskej gramotnosti, čo sa prejavuje aj na kvalite diktátov a žiackych prác.

1.ročník

0-2chyby = 1 (výborný)

3-4 chyby = 2 (chválitebný)

5-7 chýb = 3 (dobrý)

8-10 chýb = 4 (dostatočný)

11 a viac chýb = 5 (nedostatočný)

2.-4.ročník

0-1chyby = 1 (výborný)

2-4chyby = 2 (chválitebný)

5-7 chýb = 3 (dobrý)

8-10 chýb = 4 (dostatočný)

11 a viac chýb = 5 (nedostatočný)

Rozsah kontrolných diktátov v jednotlivých ročníkoch

1. ročník: 10- 15 plnovýznamových slov

2. ročník: 20- 30 plnovýznamových slov

3. ročník: 30- 40 plnovýznamových slov

4. ročník: 40- 50 plnovýznamových slov

Na základe doplňujúceho návrhu Mgr. Mičekovej sme doplnili ako poznámku ku stupnici:
Navrhovaný počet slov platí aj pri odpise a prepise textu.

2. Došlo k prehodnoteniu rozdelenia zodpovednosti za realizáciu aktivít z oblasti čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia, a to na základe výborných výsledkov nižšie uvedených učiteľov, ktoré preukázali počas realizácie PK (tvorbou Best Practice, vo výmene názorov a v diskusii):

- Zápis žiakov do knižnice – už od prvého ročníka - p. Kojdová Katarína
- Školská olympiáda SJL – p. učiteľka Mičeková Iveta
- Besedy s autormi literárnych diel - podľa situácie- p.z. Demková Eva
- Divadelné predstavenie pre žiakov na školskej úrovni – p. Kakusová Jarmila
- Aktivity, súťaže vo VO Slovenský jazyk a literatúra – p. Kozáková Iveta.

3. Ďalším konkrétnym záverom je vytvorenie plánu činností na ďalší školský rok:

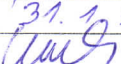
- P.uč.Kozáková bude nahlas čítať ráno deťom každý deň, zapojí sa do projektu „Naša trieda číta“, ktorý organizuje vydavateľstvo Martinus. V prípade záujmu poskytne kolegyniam potrebné informácie, do projektu sa dá stále zapojiť. Pozitívom je možnosť nákupu literatúry za výhodné ceny.

- P.uč. Viatrová tiež spomínaný projekt bude realizovať so svojimi žiakmi, v rámci mesiaca október plánuje zorganizovať v triede akciu „Rodičia čítajú deťom.“
- P.uč. Vrábl'ová bude čítať cez tretiu prestávku žiakom z detských časopisov.

Pani zástupkyňa Demková predstavila a navrhla aktivity, ktoré by vyučujúce so žiakmi mohli realizovať v septembri 2022-decembri 2022

- V každej triede prebehnú triedne kolá recitačnej súťaže, ktorá má na našej škole dlhoročnú tradíciu. Víťazi triednych kôl (2 žiaci) budú reprezentovať svoju triedu na školskom kole. To prebehne v školskej knižnici, kde ich bude očakávať trojčlenná komisia a deti budú recitovať podľa harmonogramu.
- V triedach budú deťom čítať žiaci 2.stupňa knižku, ktorú majú rozčítanú. Aj takýmto spôsobom chceme zatriktívniť čítanie a urobiť z neho pre deti príjemný zážitok.
- Čitateľské aktivity starších pre mladších v triedach, vzájomná výmena čitateľského zážitku.

Ďakujeme za možnosť realizovať pedagogický klub, nakoľko sme si zvýšili odborné kompetencie v prospech nielen nás, ale aj našich žiakov.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	MGR. VIERA VRAĎBOVÁ
12. Dátum	31.1.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Miroslav Kvak
15. Dátum	31.1.2022
16. Podpis	

Pokyny k vyplneniu Písomného výstupu pedagogického klubu:

Písomný výstup zahŕňa napr. osvedčenie pedagogickú prax, analýzu s odporúčaniami, správu s odporúčaniami. Vypracováva sa jeden písomný výstup za polrok.

1. V riadku Prioritná os – Vzdelávanie
2. V riadku špecifický cieľ – riadok bude vyplnený v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP
3. V riadku Prijímateľ - uvedie sa názov prijímateľa podľa zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len "zmluva o NFP")
4. V riadku Názov projektu - uvedie sa úplný názov projektu podľa zmluvy NFP, nepoužíva sa skrátený názov projektu
5. V riadku Kód projektu ITMS2014+ - uvedie sa kód projektu podľa zmluvy NFP
6. V riadku Názov pedagogického klubu (ďalej aj „klub“) – uvedie sa celý názov klubu
7. V riadku Meno koordinátora pedagogického klubu – uvedie sa celé meno a priezvisko koordinátora klubu
8. V riadku Školský polrok - výber z dvoch možností – vypracuje sa za každý polrok zvlášť
  - september RRRR – január RRRR
  - február RRRR – jún RRRR
9. V riadku Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy – uvedie sa odkaz / link na webovú stránku, kde je písomný výstup zverejnený
10. V tabuľkách Úvod, Jadro a Záver sa popíše výstup v požadovanej štruktúre
11. V riadku Vypracoval – uvedie sa celé meno a priezvisko osoby/osôb (členov klubu), ktorá písomný výstup vypracovala
12. V riadku Dátum – uvedie sa dátum vypracovania písomného výstupu
13. V riadku Podpis – osoba/osoby, ktorá písomný výstup vypracovala sa vlastnoručne podpíše
14. V riadku Schválil - uvedie sa celé meno a priezvisko osoby, ktorá písomný výstup schválila (koordinátor klubu/vedúci klubu učiteľov)
15. V riadku Dátum – uvedie sa dátum schválenia písomného výstupu
16. V riadku Podpis – osoba, ktorá písomný výstup schválila sa vlastnoručne podpíše.